

Ministru kabineta noteikumu projekta “Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumos Nr. 402 “Valsts pārvaldes e-pakalpojumu noteikumi”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums	
Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)	Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumu Nr. 402 “Valsts pārvaldes e-pakalpojumu noteikumi”” izstrādāts, lai noteiktu vienotu pieeju valsts pārvaldē, nosakot e-pakalpojumam nepieciešamo personas elektroniskās identifikācijas līdzekli. Projekts stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā izsludināšanas.

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	MK 2019. gada 17. septembra informatīvā ziņojuma “Latvijas kiberdrošības stratēģija 2019.-2022. gadam” 1. rīcības virziena “Kiberdrošības veicināšana, digitālās drošības risku mazināšana” 1.3. uzdevums – izstrādāt ieteikumus un kritērijus, ar kādu autentifikācijas metodi ir iespējams piekļūt konkrētajam resursam.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Saskaņā ar MK 2017. gada 4. jūlija noteikumu Nr. 402 “Valsts pārvaldes e-pakalpojumu noteikumi” 13.8. apakšpunktu pakalpojuma turētājs (e-pakalpojuma nodrošinātājs, nodrošina e-pakalpojuma izmitināšanas un darbības vidi) ir atbildīgs par e-pakalpojuma plānošanu, nodrošināšanu, uzturēšanu un attīstību, kā arī nosaka e-pakalpojumam nepieciešamo personas elektroniskās identifikācijas līdzekli, lai piekļūtu pakalpojumam.</p> <p>Institūciju piedāvātie e-pakalpojumi aptver plašu spektru – sākot no iespējas pieprasīt un saņemt informāciju, tai skaitā ierobežotas pieejamības informāciju, piemēram, ziņas par veselības stāvokli, aktualizēt datus, iesniegt atskaites, pieteikties uz pakalpojumiem, veikt maksājumus, iesniegt prasības pieteikumu tiesā utt. E-pakalpojumi ir pieejami institūciju mājaslapās un Latvijā darbojas vienotais valsts pārvaldes (t.sk. pašvaldību) pakalpojumu portāls www.latvija.lv (turpmāk – Portāls). Portāls vienuviet nodrošina valsts pārvaldes pakalpojumu un ar tiem saistītās informācijas pieejamību privātpersonām un valsts pārvaldei, piekļuvi e-pakalpojumiem un elektronisko saziņu starp privātpersonām un valsts pārvaldi. Uz 2018. gada 31. decembri Portālā bija pieejami 132 e-pakalpojumi, ko sniedz 26 iestādes, kā arī 3888 pakalpojumu apraksti un 122 dzīves situāciju apraksti¹.</p> <p>Elektroniskā identifikācija ir veids kā nosaka lietotāju identitāti elektroniski, apliecinājums, ka persona, kas ir autentificējusies ir konkrētā persona. Personu elektronisko identifikāciju regulē Fizisko personu elektroniskās</p>

¹ Dati ņemti no Valsts reģionālās attīstības aģentūras mājas lapā pieejamās informācijas <http://www.vraa.gov.lv/lv/latvijalv/e-zinas/>

	<p>identifikācijas likums. Fiziskās personas identitāte elektroniskajā vidē ir pārbaudīta, ja fizisko personu identificē, izmantojot elektroniskās identifikācijas līdzekli. Likums nosaka trīs veidus, kad elektroniskā identifikācija uzskatāma par notikušu un ir pielīdzināma fiziskās personas identitātes pārbaudei klātienē, uzrādot personu apliecinošu dokumentu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ja tā veikta ar kvalificētu vai kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas līdzekli; 2) ja tā veikta gadījumā, kad elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzējs un e-pakalpojuma sniedzējs rakstveidā vienojušies par elektronisko identifikāciju un elektroniskās identifikācijas veidu, neizmantojot kvalificētu vai kvalificētu paaugstinātas drošības elektronisko identifikāciju (piemēram, izmantojot internetbanku); 3) ja tā veikta gadījumā, kad e-pakalpojuma sniedzējs un fiziskā persona rakstveidā vienojušies par fiziskās personas identitātes pārbaudi elektroniskajā vidē, neizmantojot kvalificētu vai kvalificētu paaugstinātas drošības elektronisko identifikāciju (piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēma). <p>Par kvalificētu vai kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzēju var būt privātpersona vai publiskas personas institūcija, kas sniedz elektroniskās identifikācijas pakalpojumus un atbilst Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumā noteiktajām prasībām. Šos pakalpojumu sniedzējus reģistrē un uzrauga Digitālās drošības uzraudzības komiteja un tiem ir pienākums reizi gadā veikt pakalpojuma sniegšanas informācijas sistēmu, iekārtu un procedūru drošības pārbaudes. Pakalpojuma sniedzējam ir arī pienākums nodrošināt personas elektronisko identifikācijas datu atbilstību elektroniskās identifikācijas brīdī Iedzīvotāju reģistrā atbilstošajiem fiziskās personas datiem. Tas nodrošina, ka, ja Iedzīvotāju reģistrā tiek aktualizētas ziņas par miršanas faktu, kvalificēta vai kvalificēta paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas līdzekļa darbība tiek izbeigta un to nevar izmantot. Tāpat kvalificēts paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzējs elektroniskās identifikācijas shēmā izmantotos tehniskos resursus, programmatūras un cilvēkresursus izvieto un elektroniskās identifikācijas shēmā iekļautos fiziskās personas datus un neizmantotos identifikācijas līdzekļus glabā Latvijas Republikas jurisdikcijā esošajā teritorijā. Valsts akciju sabiedrība “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” 2018. gada 13. decembrī atzīta par kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzēju un tās sniegtie elektroniskās identifikācijas pakalpojumi eID karte (no 2023.gada 1.janvāra obligātais personu apliecinošais</p>
--	---

	<p>dokuments būs personas apliecība (eID karte)², eParaksts karte, eParaksts karte+ un eParaksts atzīti par kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumu³. Jau šobrīd pastāv elektroniskie pakalpojumi, kuri personai pieejami, tikai izmantojot eID karti vai citu kvalificētu elektroniskās identifikācijas pakalpojumu – lai piekļūtu oficiālās elektroniskās adreses kontam, jāizmanto kvalificēts personas elektroniskās identifikācijas līdzeklis; saskaņā ar MK 2014. gada 11. marta noteikumu Nr. 134 “Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu” 31. un 43. punktu, e-veselība no 2022. gada 1. janvāra pacientiem būs pieejama, izmantojot tikai kvalificētu elektroniskās identifikācijas līdzekli.</p> <p>Izmantojot pēdējos divus elektroniskās identifikācijas veidus, tiek izmantoti autentifikācijas veidi, kur personas atpazīšana un piekļuve e-pakalpojumam tiek nodrošināta ar lietotāja vārdu/e-pastu un paroli (izmantojot internetbanku papildus tiek prasīts kods, mobilais ID - jāievada mobilā tālruņa numurs, drošības kods, speciāls PIN kods). Internetbankas autentifikāciju pašas bankas neizmanto vienveidīgi, piemēram, ir noteikti darījumu limiti konkrētam identifikācijas veidam. Šie elektronisko pakalpojumu sniedzēji netiek uzraudzīti un autentificēšanās metodes un to drošības līmenis var atšķirties.</p> <p>Nepieciešama vienota pieeja valsts pārvaldē, nosakot e-pakalpojumam nepieciešamo personas elektroniskās identifikācijas līdzekli. Arī MK 2019. gada 17. septembra informatīvā ziņojuma “Latvijas kiberdrošības stratēģija 2019.-2022. gadam” 1. rīcības virziena “Kiberdrošības veicināšana, digitālās drošības risku mazināšana” 1.3. uzdevums paredz nepieciešamību izstrādāt ieteikumus un kritērijus, ar kādu autentifikācijas metodi ir iespējams piekļūt konkrētajam resursam. Tas palīdzēs valsts iestādēm noteikt piemērotākos elektroniskās identifikācijas veidus, saņemot elektroniskos pakalpojumus.</p> <p>Ņemot vērā minēto, ir sagatavoti grozījumi MK 2017. gada 4. jūlija noteikumos Nr. 402 “Valsts pārvaldes e-pakalpojumu noteikumi”, nosakot kritērijus, kas jāņem vērā, nosakot piemērotāko personas elektroniskās identifikācijas līdzekli. Nosakot personas elektroniskās identifikācijas līdzekli, ar kuru autentificēties e-pakalpojumam, pakalpojuma turētājs par pamatu ņem vērā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) risku analīzi, kas balstīta uz iespējamo risku un to ietekmes novērtējumu pakalpojumu saņēmējam un pakalpojumu sniedzējam. 2) potenciāli negatīvākās sekas – jo iespējamās sekas ir negatīvākas, jo nepieciešama augstāka līmeņa drošība un
--	---

² Grozījumi Personu apliecinošu dokumentu likumā, pieņemti 2019. gada 9. maijā, spēkā stāsies 2021. gada 1. janvārī.

³ https://www.mod.gov.lv/sites/mod/files/document/20181220_re%C4%A3istrs.pdf

		<p>augstākas prasības elektroniskās identifikācijas līdzeklim. Zaudējuma un kaitējuma apmērs noteikts pamatojoties uz likuma "Par Krimināllikuma spēka stāšanās un piemērošanas kārtību" 22. un 23. pantu.</p> <p>E-pakalpojumi, ņemot vērā to nozīmību un iespējamo kaitējumu un sekas, kas var rasties, iedala trīs ietekmes līmeņos: zema, vidēja un augsta, katram nosakot konkrētus kritērijus.</p> <p>Pamatojoties uz risku analīzi un e-pakalpojumam noteikto ietekmes līmeni, pakalpojuma turētājs nosaka piemērotākos personas elektroniskās identifikācijas līdzekļus.</p>
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas un publiskas personas kapitālsabiedrības	Aizsardzības ministrija, Nacionālā informācijas tehnoloģiju drošības padome, Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija (CERT.LV) un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.
4.	Cita informācija	Nav.

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu		
1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Tiesiskais regulējums attieksies uz personām, kuras izmanto valsts un pašvaldību e-pakalpojumus un valsts un pašvaldību institūcijām, kas sniedz e-pakalpojumus.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Projekts nodrošina vienotu pieeju valsts pārvaldē, nosakot e-pakalpojumam nepieciešamo personas elektroniskās identifikācijas līdzekli. Projekts neparedz jaunus uzdevumus, precizē esošu regulējumu.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts neparedz jaunus uzdevumus, precizē esošu regulējumu.
4.	Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
5.	Cita informācija	Nav.

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem
Projekts nerada ietekmi uz valsts vai pašvaldību budžetiem.

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu
Projekts šo jomu neskar.

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām
Projekts šo jomu neskar.

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes		
1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un	Lai informētu sabiedrību par Projektu un dotu iespēju izteikt viedokli, Projekts atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada

	komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	25. augusta noteikumiem Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" pirms tā iesniegšanas Valsts kancelejā ievietots Aizsardzības ministrijas tīmekļvietnē.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Projekts 2020. gada __. janvārī publicēts Aizsardzības ministrijas mājaslapā http://www.mod.gov.lv/Ministrija/Sab_lidzdaliba/Apd_Tap.aspx . Papildus, Projekta izstrādes gaitā par noteikumu projekta saturu informēti Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padomes locekļi.
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Sabiedrības pārstāvju viedokļi par Projektu nav saņemti.
4.	Cita informācija	Nav.

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām

1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Valsts un pašvaldību institūcijas.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	Projekta izpilde tiks nodrošināta esošo institūciju ietvaros, līdz ar to tas neparedz jaunu institūciju izveidi vai esošo institūciju likvidāciju vai reorganizāciju.
3.	Cita informācija	Nav.

Ministru prezidenta biedrs,
aizsardzības ministrs

A. Pabriks

Vīza:
Aizsardzības ministrijas valsts sekretārs

J.Garisons

S. Žogota, 67335353
Sanita.Zogota@mod.gov.lv